

Sygn. akt VII U 1740/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesława Szulczewska

Protokolant: stażysta Justyna Łącka

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 31 lipca 2015 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1740/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej M. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015. r. poz. 748), tj. nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych do dnia 31 grudnia 1998 r. wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (k. 187 pliku emerytalnego akt ZUS)

Ubezpieczona złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o przyznanie jej prawa do emerytury wskazując, iż przepracowała ponad 15 lat w warunkach szczególnych (k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji (k. 4-5 akt sprawy).

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2016 r. pełnomocnik ubezpieczonej sprecyzowała, że strona skarżącą wnosi o zaliczenie do czasu pracy w warunkach szczególnych urlopu wychowawczego na podstawie art. 15 Rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. (k. 20 akt sprawy wraz płytą CD k. 22 akt sprawy 00:01:21)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona M. S., urodzona w dniu (...) w okresie od 25 września 1978 do 26 sierpnia 1981 r. była zatrudniona w (...) na stanowisku formierza ceramiki budowlanej, a następnie w okresie od 01 września 1981 r. do 31 października 2007 r. była zatrudniona w Zespole Szkół w C. na stanowisku nauczyciela sztuki. W okresie od 21 czerwca 1983 r. do 31 grudnia 1985 r. przebywała na urlopie wychowawczym.

Okoliczności bezsporne, nadto świadectwo pracy z dnia 26.08.1981 r. k. 21 akt ZUS oraz z 31.10.2007 r. k. 43 akt ZUS

Wnioskiem z dnia 16 kwietnia 2015 r. ubezpieczona wniosła o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 11 maja 2015 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na nie udowodnienie wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskiem z dnia 19 maja 2015 r. ubezpieczona wniosła o ponowne rozpatrzenie jej sprawy w oparciu o złożone przez nią świadectwa pracy z Zespołu Szkół w C..

Decyzją z dnia 11 czerwca 2015 r. organ rentowy ponownie odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na nie udowodnienie wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Kolejnym wnioskiem z dnia 09 czerwca 2015 r. ubezpieczona ponownie wniosła o przyznanie jej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wnosząc o doliczenie do uznanych okresów pracy w szczególnym charakterze (nauczyciela) okresu zatrudnienia w (...) Oddział (...) jako okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 31 lipca 2015 r. organ rentowy po raz kolejny odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na nie udowodnienie wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, podtrzymując dotychczas prezentowane stanowisko, dodatkowo wskazując, iż zgodnie z §1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. nie można łączyć zatrudnienia w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze.

Okoliczności bezsporne a nadto akta ZUS: wniosek k. 172, decyzja z 11.05.2015 r. k. 175, wniosek z 19.05.2015 r. z załącznikami k. 176-179, decyzja z 11.06.2015 r., wniosek z 09.06.2015 z załącznikami k. 181-185, decyzja z 31.07.2015 r. k. 187

Organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczona legitymuje się stażem ogólnym w wymiarze 20 lat oraz okresem 14 lat i 8 miesięcy pracy w szczególnym charakterze nauczyciela. Do okresu pracy w szczególnym charakterze Zakład zaliczył ubezpieczonej okres 01 września 1981 r. do 20 czerwca 1983 r. oraz 01 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1998 r.

Okoliczność bezsporna, nadto karta przebiegu zatrudnienia k. 174 akt ZUS

Powyższy w zasadzie bezsporny stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych ubezpieczonej, których prawdziwości strony nie kwestionowały.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie M. S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015.748), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z § 15 w/w rozporządzenia, nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 pkt 1-7 Karty Nauczyciela, określoną w ustawie jako praca zaliczona do pierwszej kategorii zatrudnienia, nabywa prawo do emerytury na zasadach określonych w § 4 rozporządzenia, praca taka uważana jest za pracę w szczególnym charakterze.

Stosownie zaś do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Biorąc pod uwagę ostateczne stanowisko strony odwołującej się zaprezentowane na rozprawie w dniu 16 lutego 2016 r. (k. 20) stwierdzić należy, że przedmiotem niniejszego postępowania była wyłącznie kwestia ustalenia czy do okresów pracy w szczególnym charakterze zaliczyć można ubezpieczonej okres przebywania na urlopie wychowawczym.

Niemniej jednak, z uwagi na stanowisko prezentowane przez ubezpieczoną w toku postępowania przez organem rentowym, kiedy to wносиła o zaliczenie jej do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) Oddział (...), stwierdzić należy, iż stanowisko organu odmawiające zaliczenia tego okresu było prawidłowe. Jak uznał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie II UK 137/04 przepisy § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie przewidują możliwości zaliczenia nauczycielom do okresów pracy w szczególnym charakterze jakichkolwiek innych okresów zatrudnienia poza pracą nauczycielską (OSNP 2005/15/234, LEX 152388).

Przechodząc do natomiast to rozstrzygnięcia zasadniczego zagadnienia stwierdzić należy, iż jak prawidłowo uznał organ rentowy, ubezpieczona przepracowała w szczególnym charakterze jedynie okres 14 lat i 8 miesięcy oraz że brak jest podstaw do zaliczenia do tego okresu urlopu wychowawczego, z którego korzystała w okresie od 21 czerwca 1983 r. do 31 grudnia 1985 r., bowiem w tym okresie faktycznie ubezpieczona nie świadczyła pracy jako osoba zwolniona od pracy w celu umożliwienia sprawowania osobistej opieki na dzieckiem.

Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd wyrażony w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku z dnia 23 października 2012 r. w sprawie III AUa 1401/12 (LEX nr 1236161), iż okres urlopu wychowawczego można uwzględnić wyłącznie w ogólnym stażu ubezpieczeniowym, ale okres ten nie stanowi okresu pracy w szczególnych warunkach lub w

szczególным charakterze. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że „W związku z tym, że uprawnienie do emerytury w wieku obniżonym jest odstępstwem od reguł ogólnych, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przepisy wyżej wymienionego rozporządzenia należy wyklądać ściśle (uzasadnienie uchwały z dnia 29 września 2005 r., II UZP 10/05, OSNP 2006, nr 1-2, poz. 21). W związku z tym, przewidziane w rozporządzeniu rozróżnienie między okresem zatrudnienia a okresem wykonywania pracy jako mające głęboki sens normatywny i społeczny, nie powinno być znoszone w drodze wykładni a zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego wnioskodawcy lub wnioskodawca są obowiązani wykazać, że praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998, Nr 21, poz. 638), zgodnie z którym nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wykształcił się pogląd, że wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze są również przerwy w pracy spowodowane różnymi przyczynami, czy to leżącymi po stronie pracodawcy, czy wynikającymi z przepisów (urlop wypoczynkowy, niezdolność do pracy z powodu choroby), za które pracownikowi wypłacono wynagrodzenie. Wykonywanie pracy w rozumieniu omawianego przepisu należy rozumieć jako wykonywanie umowy o pracę. W konsekwencji Sąd Najwyższy przyjął, że do okresu pracy w szczególnym charakterze, wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa oraz okresy urlopu udzielanego dla poratowania zdrowia sprzed 1 lipca 2004 r.” W dalszej części uzasadnienia Sąd Apelacyjny zaakcentował, że z dniem 1 lipca 2004 r. nastąpiła zmiana art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez dodanie do tego artykułu ust. 1a pkt 1, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Sąd Apelacyjny wskazał też, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2006 r., I UK 338/05 (LEX nr 375608) stwierdził, że do okresu pracy w szczególnym charakterze nie wlicza się okresu urlopu wychowawczego. Zgodnie więc z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przez pracę wykonywaną w szczególnym charakterze rozumie się pracę wykonywaną w tym charakterze (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1984 r., III UZP 8/86, OSNCP 1986/12, poz. 193; uchwała z dnia 23 stycznia 1986 r., III UZP 56/85, OSNC 1986 Nr 12, poz. 203).

Skoro przez pracę w szczególnym charakterze rozumie się faktyczne wykonywanie tej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnym charakterze, skoro pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia takiej pracy. Ponadto, w okresie urlopu wychowawczego pracownik jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w celu umożliwienia pracownikowi sprawowania osobistej opieki nad małym dzieckiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2002 r., I PKN 11/01, Prokuratura i Prawo 2003, nr 3, s. 41). Cel urlopu wychowawczego jest więc inny od celu urlopu macierzyńskiego, zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia. Urlop wychowawczy nie jest bowiem okresem niezbędnym do regeneracji sił i zapewnienia możliwości dalszego wykonywania pracy, jak powyższe okresy.

Poza tym w świetle przepisów rozporządzenia z 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku pracy. Chodzi tu o faktyczne wykonywanie pracy, nie dość, że stale to i w pełnym wymiarze, zatem nie o formalne pozostawanie w stosunku pracy. Skoro tak, to tym bardziej formalne trwanie zatrudnienia nie jest wystarczającym argumentem za doliczaniem do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu niewykonywania pracy w czasie korzystania z urlopu wychowawczego. Sąd Apelacyjny w cytowanym wyżej uzasadnieniu wyroku podkreślił także iż „przywilej emerytalny wynika ze szczególnych (szkodliwych i uciążliwych - art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) warunków pracy, zatem nie chodzi tylko o potwierdzenie, że rozwiązania wyjątkowe winny być interpretowane ściśle, co zresztą znamienne jest dla regulacji ubezpieczeń społecznych, lecz także o to, że wprowadzenie zakładanego przez ubezpieczoną rozwiązania stanowiłoby wyjątek od wyjątku, który nie miałby przy tym granic, gdyż okresy

niewykonywania pracy mogłyby wystąpić wielokrotnie i "zastępować" wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, co nie jest założeniem prawidłowym”.

Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę, podzielając powyższe poglądy uznaje, że ma on zastosowanie do okoliczności faktycznych podlegających ocenie w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku, oddalając odwołanie ubezpieczonej.

SSO Wiesława Szulczewska